

Raadsvoorstel

Voorstelnummer: 653168
Zaaknummer: 805213

Houten, 5 september 2023

gemeente Houten

Onderwerp:

Besteding rijksmiddelen voor de uitvoering van het klimaatakkoord 2023 t/m 2025

Beslispunten:

1. In te stemmen met de volgende besteding van de (te) ontvangen rijksmiddelen voor de uitvoering van het klimaatakkoord:
 - a. Uitvoering Transitievisie Warmte € 1.079.982
 - b. Ondersteuningsstructuur particuliere woningeigenaren € 816.077
 - c. Netcongestie € 284.341
 - d. Participatie laadpalen € 20.000
 - e. Uitbreiding programmateam € 217.870

Samenvatting

Om gemeenten te ondersteunen bij uitvoeringstaken vanuit de Klimaatwet en het nationale Klimaatakkoord heeft het Rijk de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) ingesteld. Gemeente Houten heeft deze middelen aangevraagd en in totaal € 2.418.296 toegekend gekregen. Deze mogen besteed worden aan personeel, inhuur en (onderzoek)opdrachten. Het voorstel is om deze middelen voornamelijk in te zetten voor de uitvoering van de Transitievisie Warmte en het opzetten van een ondersteuningsstructuur voor particuliere woningeigenaren, voor oplossen van netcongestie en een pilot nieuwe aanpak participatie laadpalen. Daarbij wordt een deel van de middelen benut voor ondersteuning van het programma duurzaamheid ten gevolge van deze uitbreiding van het programma.

Aanleiding

Gemeenten voeren veel taken uit op het gebied van klimaat- en energiebeleid, die voortkomen uit de landelijke Klimaatwet en het nationale Klimaatakkoord. Om gemeenten te ondersteunen bij deze taken heeft het Rijk de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) ingesteld. De regeling CDOKE is bedoeld om gemeenten in de jaren 2023, 2024 en 2025 financiering te bieden voor extra apparaatskosten (formatie, inhuur, opdrachten) voor de uitvoering van de Klimaatwet en het Klimaatakkoord.

Gemeente Houten heeft deze middelen aangevraagd en in totaal € 2.418.296 toegekend gekregen (zie bijlage 1). De uitkering wordt in drie tranches – elk jaar één tranche – als voorschot uitbetaald. Besteding van de middelen moet binnen 2 jaar na ontvangst hebben plaatsgevonden.

Voor de besteding van deze middelen gelden de volgende voorwaarden:

- Werkzaamheden moeten bijdragen aan de doelen uit de Klimaatwet. De Klimaatwet houdt in dat Nederland uiterlijk in 2050 klimaatneutraal wil zijn. Het doel voor 2030 in de Klimaatwet is om de uitstoot van CO₂ met minimaal 55% te verminderen. Onder de Klimaatwet, en dus ook de CDOKE, valt niet het beleid gericht op reductie van fijnstof en stikstof. Ook kan de CDOKE niet worden ingezet voor beleid gericht op klimaatadaptatie of klimaatarmoede.
- Inzet moet gericht zijn op (één van) de volgende sectoren: Gebouwde omgeving, Elektriciteit, Mobiliteit, Industrie, Overig klimaat- en energiebeleid (sommige vormen van capaciteit, zoals een leidinggevende of een specialist op het gebied van werving en selectie), vallen niet altijd onder één van de genoemde sectoren.
- De uitkering moet voor minimaal 90% gebruikt worden voor apparaatskosten. Onder apparaatskosten vallen: salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel (inclusief ondersteunende taken zoals personeel en organisatie, financiën en ICT); kosten voor ingeleend personeel; overige goederen en diensten, zoals het afnemen van technisch- of beleidsonderzoek, een onderzoeksopdracht, het inhuren van bijvoorbeeld een omgevingsdienst, het afnemen van juridische dienstverlening.

653168

Beoogd effect

Effectieve en rechtmatige besteding van de (te) ontvangen rijksmiddelen.

Argumenten per beslispunt

1.1. De uitvoering van de Transitievisie Warmte gaat de komende jaren veel extra inzet vragen.

De raad staat op het punt om de aardgasvrije startwijk aan te wijzen (beoogd: de Polders). Na dit besluit start een zeer intensief proces met en door inwoners van de betreffende wijk. Voor dit proces zal veel extra inzet nodig zijn, zowel vanuit de ambtelijke organisatie als externen. Daarvoor is extra capaciteit nodig in de vorm van een procesregisseur (1 fte schaal 12) en communicatiemedewerker (1 fte schaal 9). Daarnaast wordt een bureau ingeschakeld dat dat proces begeleidt en alle uitkomsten vastlegt in een wijkuitvoeringsplan (Polderplan). De procesregisseur, communicatiemedewerker en het bureau zullen ook de beschikking moeten hebben over een communicatie-/uitvoeringsbudget.

Bij de besluitvorming over de startwijk zal meer inzicht gegeven worden in het te doorlopen proces.

Op een aantal onderdelen (bijvoorbeeld warmte-oplossingen per woning en/of kansen voor (kleinschalige) warmtenetten) zullen ook technische onderzoeken gedaan moeten worden.

1.2. Voor de versnelling van de energietransitie is ondersteuning van particuliere woningeigenaren bij de verduurzaming van hun woning nodig.

Gemeente Houten telt ruim 21.000 woningen. 67% daarvan, oftewel ruim 14.000, zijn koopwoningen. De huiseigenaren staan zelf aan de lat voor het verduurzamen van hun woning. Dat is een behoorlijke klus met veel uitzoekwerk, keuzes, onderhandelingen, werkzaamheden en kosten. Via de vrijwilligersorganisaties aan de Energietafel ondersteunt de gemeente deze huiseigenaren.

We zien echter dat er voor een versnelling meer nodig is dan dat. Daarom onderzoekt het college de mogelijkheden om een ondersteuningsstructuur voor inwoners op te zetten. Mogelijk kan hiervoor aangesloten worden bij het Energie Diensten Centrum, dat Provincie Utrecht aan het uitwerken is. Als dit niet past (bijvoorbeeld vanwege een focus op isolatie), is onze inzet om zelf een structuur op te zetten. Het opzetten van een dergelijke structuur vraagt veel inzet (raming 0,7 fte schaal 11). Bovendien zal een ondersteuningsorganisatie zelf ook kosten met zich meebrengen. Daarvoor reserveren we een aanzienlijk deel van het budget. Daadwerkelijke besteding zal pas aan de orde zijn na een collegebesluit over de uitgewerkte organisatievorm en -kosten. Daarbij kijken we bovendien niet alleen naar financiering door de gemeente, maar ook door andere partijen/bronnen (bijvoorbeeld provinciale of Europese subsidie).

1.3. Netcongestie is een nieuw thema, waarvoor lokaal oplossingen gezocht en uitgewerkt moeten worden. Hiervoor is momenteel geen capaciteit beschikbaar.

In het najaar van 2021 heeft Stedin netcongestie afgekondigd. Dit houdt een overbelasting van het elektriciteitsnet in door "file". Eerst is congestie afgekondigd voor teruglevering (aan het net) van opgewekte duurzame energie. In het najaar van 2022 volgde ook een afkondiging voor het afnemen van elektriciteit door grote bedrijven (grootverbruiksaansluitingen). Daarmee raakt de netcongestie nu ook andere ruimtelijke ontwikkelingen. Netbeheerders hebben zelfs gewaarschuwd dat zij in de toekomst congestie voor kleinverbruikers (woningen) voorzien. Het duurt naar verwachting tot medio 2030 totdat het elektriciteitsnet voldoende uitgebreid is en de netcongestie ten einde is. Tot die tijd is het contact met initiatiefnemers, Stedin en provincie intensiever. Ook inwoners melden vaker (ervaren) problemen op het elektriciteitsnet, wat onze aandacht vraagt. De gemeente functioneert daarmee als spin in het web tussen de verschillende betrokkenen op diverse niveaus. Voor deze "spin in het web" rol is extra capaciteit in de vorm van een projectleider nodig.

Daarnaast zal gezocht moeten worden naar alternatieve oplossingen. Opslag wordt dan al snel genoemd, maar er wordt ook gewerkt aan systeeminnovaties. Voorbeelden daarvan zijn zogenoemde 'achter-de-meter'-oplossingen, waarbij bedrijven of andere partijen (bijvoorbeeld maatschappelijke organisaties of burgers) direct energie leveren aan elkaar (energie-hubs). De opzet van dergelijke energie-hubs vraagt veel voorbereiding én

afstemming met bedrijven of andere initiatiefnemers en met Stedin en provincie Utrecht. De gemeente is de partij bij uitstek voor een dergelijke schakelrol tussen verschillende publieke en private partijen (dit is ook zo benoemd in het [Landelijk Actieprogramma Netcongestie](#)). Dit past binnen de functie van een nieuwe projectleider (totaal 0,5 fte schaal 11).

Daarnaast is ook een ondersteuningsstructuur voor bedrijven en andere geïnteresseerden nodig, die dit mee willen verkennen/ontwikkelen. Voor deze structuur wordt een budget van € 130.000 gereserveerd. De vorm en financiering van een dergelijke ondersteuningsstructuur onderzoeken we momenteel, samen met Impact Houten. Daarbij kijken we nadrukkelijk ook naar andere financiers (bijvoorbeeld provinciale subsidie en bijdragen vanuit het bedrijfsleven). Daadwerkelijke besteding zal pas aan de orde zijn na een collegebesluit over de uitgewerkte organisatievorm en -kosten.

1.4. De wijze waarop laadpalen in Houten gerealiseerd worden past niet bij de coalitieambities op het gebied van participatie.

Voor de uitrol van openbare laadpalen voor elektrische auto's hanteert de gemeente Houten een laadpalenkaart. Daarop zijn op voorhand locaties voor laadpalen aangewezen. De realisatie kan daardoor (relatief) snel verlopen. De locaties op die kaart zijn inmiddels echter vrijwel allemaal gerealiseerd, terwijl vraag naar nieuwe laadpalen blijft groeien. Daarbij zien we dat de plaatsing van nieuwe laadpalen in Houten soms op weerstand stuit.

Vorig jaar heeft de gemeente een nieuwe laadpalenkaart laten maken. De locaties moeten nog aangewezen en vervolgens gerealiseerd worden. Daarvoor wil het college een nieuwe participatieve aanpak ontwikkelen. Hiervoor wordt € 20.000 gereserveerd.

1.5. Met de uitbreiding van de formatie (en werkzaamheden) ten behoeve van de hiervoor genoemde thema's nemen ook de organisatorische werkzaamheden binnen het programma duurzaamheid toe.

Door de extra formatie en het extra budget voor inhuur/opdrachten groeit ook het takenpakket en de aandachts-spanne van de programmamanager duurzaamheid. Om de programmasturing behapbaar te houden, wordt een programmasecretaris aan het programmateam toegevoegd. De programmasecretaris bewaakt de dagelijkse planning en voortgang van het programma en voert de overall beleidsmatige en P&C-taken voor het programma uit. De inzet van de programmasecretaris wordt geraamd op 0,8 fte (schaal 10).

Kanttekeningen

1.1. De rijksmiddelen worden niet ingezet voor extra subsidie aan partijen van de Energietafel.

De vrijwilligersorganisaties die deelnemen aan de Energietafel, vormen een belangrijke basis onder de energietransitie in Houten. De gemeente ondersteunt deze organisaties met subsidies. Een logische gedachte zou kunnen zijn om de rijksmiddelen ook te gebruiken om deze basis te versterken door de subsidiepot te verhogen. Het verstrekken van subsidie valt echter niet onder apparaatskosten. Daarom kunnen de rijksmiddelen daar niet voor gebruikt worden. Bij de ondersteuning van inwoners in het kader van de Transitievisie Warmte kunnen mogelijk wel (deel)opdrachten aan initiatieven verstrekt worden. Bij de uitwerking van de ondersteuningsstructuren voor particuliere woningeigenaren en netcongestie is dit een aandachtspunt. Uiteraard binnen de kaders van de regelgeving ten aanzien van inkoop en aanbesteding.

Participatie

Niet van toepassing.

Financiën en formatie

De ontvangen rijksmiddelen voor de uitvoering van het Klimaatakkoord in 2023 zijn "gestort" in de nieuwe FCL 673307 Klimaat. Hieraan is ook de nieuwe bestemmingsreserve duurzaamheid gekoppeld (ingesteld via de eerste bestuursrapportage 2023). Ook de tranches die in 2024 en 2025 ontvangen worden, komen in deze FCL beschikbaar. In totaal is € 2.418.296 beschikbaar.

Het budget wordt als volgt verdeeld:

Doel	Bedrag	Totaal per thema
<i>Transitievisie Warmte:</i>		€ 1.079.982
1 fte procesregisseur (schaal 12)	€ 346.242	
1 fte communicatie (schaal 9)	€ 245.740	
Bureau voor Polderplan	€ 150.000	
Technische onderzoeken	€ 98.000	
Communicatie/werkbudget ¹	€ 240.000	
<i>Ondersteuningsstructuur particuliere woningeigenaren:</i>		€ 816.077
0,7 fte projectleider (schaal 11)	€ 216.077	
Organisatiekosten (reservering)	€ 600.000	
<i>Netcongestie:</i>		€ 284.341
0,5 fte projectleider (schaal 11)	€ 154.341	
Ondersteuningsstructuur (reservering)	€ 130.000	
<i>Participatie laadpalen:</i>		€ 20.000
Opzetten nieuwe aanpak	€ 20.000	
<i>Uitbreiding programmateam:</i>		€ 217.870
0,8 fte programmasecretaris (schaal 10)	€ 217.870	
Totaal	€ 2.418.270	€ 2.418.270

De besteding per onderwerp zal – met uitzondering van de personeelskosten – niet lineair zijn en dus variëren per jaar. De bedragen in bovenstaande tabel zijn totaalbedragen voor de periode van drie jaar (met een eventuele uitloop van 2 jaar). Per jaar is er circa 8 ton beschikbaar.

Bij invulling van de verschillende functies zijn we uitgegaan van medewerkers in eigen dienst. Mocht dit door de krappe arbeidsmarkt niet (snel) lukken, dan zal ingehuurd worden. Dit is duurder, waardoor kritisch gekeken zal moeten worden naar gevraagde kwaliteit en tijdsinvestering en daaraan gekoppelde kosten. Het beschikbare budget is dan leidend.

Communicatie

Over dit voorstel is geen aparte communicatie voorzien. Het is vrij technisch van aard. Mogelijk dat de pers het wel oppikt naar aanleiding van de raadsbehandeling.

Voortgang

Na akkoord op de voorgestelde besteding zal gestart worden met de werving van nieuwe medewerkers en inkoopprocedures voor externe opdrachten. Verwachting is dat in het eerste kwartaal van 2024 de capaciteit op orde is en de uitvoering op gang is.

Evaluatie

Elk jaar moet de gemeente verantwoorden hoe het CDOKE-geld is besteed. Dat gebeurt via het systeem van single information, single audit (SiSa). Daar bovenop moet ook elk jaar tussen 1 mei en 1 juli een overzicht aan de rijksoverheid worden geleverd, waaruit blijkt hoe de capaciteit is ingezet voor de verschillende sectoren (Gebouwde omgeving, Elektriciteit, Mobiliteit, Industrie, Overig klimaat- en energiebeleid).

Via de reguliere P&C-cyclus worden college en raad geïnformeerd over de besteding van de CDOKE-middelen, de activiteiten die daarmee uitgevoerd worden én de resultaten daarvan.

Houten, 5 september 2023

het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten
de secretaris, de burgemeester,

A.J. Barink

G.P. Isabella

¹ Dit zijn geen apparaatskosten en deze kosten mogen derhalve maximaal 10% van het totale budget bedragen.

Bijlagen

1. Beschikking Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)

Verantwoordelijke portefeuillehouders college

1e PoHo: Paul van Ruitenbeek

2e PoHo: n.v.t.

Raadsbesluit

Voorstelnummer: 653168

Onderwerp

Besteding rijksmiddelen voor de uitvoering van het klimaatakkoord 2023 t/m 2025

De raad van de gemeente Houten heeft het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 5 september 2023 gelezen en besluit:

1. In te stemmen met de volgende besteding van de (te) ontvangen rijksmiddelen voor de uitvoering van het klimaatakkoord:

a. Uitvoering Transitievisie Warmte	€ 1.079.982
b. Ondersteuningsstructuur particuliere woningeigenaren	€ 816.077
c. Netcongestie	€ 284.341
d. Participatie laadpalen	€ 20.000
e. Uitbreiding programmateam	€ 217.870

Dit is besloten in de openbare vergadering van de raad op 24 oktober 2023.

De raad van de gemeente Houten,
de griffier,

de voorzitter,

C.M.S. Visser

G.P. Isabella